Dokumentą elektroniniu parašu
pasirašė MINDAUGAS,DOCAITIS
Data: 2026-09-09 22:51:20

Tautos judėjimas už gyvosios gamtos išsaugojimą VšĮ „Girių inspekcija“
Kodas 306625563, Didlaukio g. 42-8, LT-08330 Vilnius, tel. +370 679 34089, el. paštas giriuinspekcija@gmail.com
LT487189900010700257

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
Kopija:
Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos
Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijai
VĮ Valstybinių miškų urėdijai

PASTABOS IR PASIŪLYMAI DĖL NOVARAISČIO GAMTOTVARKOS PLANO PROJEKTO

(TAIS NR. 26-11615)

2026 m. rugsėjo 9 d. GI-2026-09-09-02
Vilnius

VšĮ „Girių inspekcija“ – nepriklausoma aplinkosaugos organizacija, vykdanti viešojo intereso gynimo veiklą gyvosios gamtos, biologinės įvairovės ir miškų apsaugos srityse. Susipažinusi su Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo „Dėl Novaraisčio gamtotvarkos plano patvirtinimo“ projektu, organizacija pažymi, kad projekte numatytos saugomų rūšių ir jų buveinių būklės gerinimo priemonės turi būti pagrįstos, proporcingos ir įgyvendinamos taip, kad vienų saugomų vertybių apsauga nesukeltų kitų saugomų vertybių būklės pablogėjimo. Atsižvelgdama į tai, VšĮ „Girių inspekcija“ teikia pastabas dėl plane numatomų sumedėjusios augalijos šalinimo priemonių, jų būtinybės, apimties ir santykio su toje pačioje teritorijoje esančiomis Europos Bendrijos svarbos miškų buveinėmis.

Projektas nurodo, kad Novaraisčio ornitologinio draustinio plotas yra 826,8 ha, iš kurių apie 530 ha užima durpynas, o apie 300 ha – miškai. Teritorija taip pat siejama su buveinių apsaugai svarbia teritorija „Kazlų Rūdos miškai IV“, kurioje saugomos 9010 Vakarų taigos, 9050 Žolių turtingi eglynai, 9080 Pelkėti lapuočių miškai, 91D0 Pelkiniai miškai, 91E0 Aliuviniai miškai ir šarvuotoji skėtė.

Atsižvelgdami į tai, prašome aiškiai užtikrinti, kad planuojamos atvirų pelkių buveinių tvarkymo priemonės būtų taikomos tik tiek, kiek jos būtinos konkretiems apsaugos tikslams pasiekti, ir nesukeltų kitų saugomų vertybių būklės pablogėjimo.

1. Dėl gamtotvarkos kirtimų atribojimo nuo Europos Bendrijos svarbos miškų buveinių

Plano 3.1 priemone numatoma kirsti ir šalinti sumedėjusią augaliją nuo vandens telkinio apsauginio pylimo, o 4.1 ir 4.2 priemonėmis – kirsti ir periodiškai šalinti sumedėjusią augaliją gervių sankaupoms ir nakvynei svarbiose teritorijose. Projekte šios priemonės siejamos su atvirų buveinių atkūrimu ir palaikymu, tačiau dėl toje pačioje teritorijoje esančių Europos Bendrijos svarbos miškų buveinių būtina aiškiai atriboti vietas ir sąlygas, kuriomis sumedėjusios augalijos šalinimas gali būti vykdomas. Toks papildymas leistų taikyti tik konkrečiai apsaugos tikslams pagrįstas intervencijas ir sumažintų riziką, kad bendra formuluotė apie sumedėjusios augalijos šalinimą būtų pritaikyta ir vertingiems miško plotams.

Siūloma formuluotė. 3.1, 4.1 ir 4.2 priemonių aprašymus papildyti: *„Priemonė nevykdoma Europos Bendrijos svarbos miškų buveinėse, saugomų rūšių buveinėse ir kituose didelės gamtinės vertės miško plotuose, išskyrus atvejus, kai tokia intervencija yra konkrečiai būtina atitinkamos saugomos buveinės ar rūšies apsaugos tikslams pasiekti ir jos būtinybė pagrįsta individualiu ekologiniu vertinimu.“*

2. Dėl privalomos konkrečių tvarkymo plotų ekologinės patikros prieš darbus

Konkrečios 3.1, 4.1 ir 4.2 priemonių vietos siejamos su pagrindžiamosios informacijos brėžiniais. Tačiau pačiame tvirtinamame plane nėra aiškiai įtvirtinta pareiga prieš intervenciją patikrinti aktualią informaciją apie toje vietoje esančias natūralias buveines ir saugomas rūšis. Tai ypač svarbu, nes pačiame projekte nurodyta daug teritorijoje registruotų saugomų ir Europos Sąjungos svarbos rūšių, o dalies jų gausumas ar apsaugos būklė nėra nustatyti.

Siūloma formuluotė. 3.1, 4.1 ir 4.2 priemonių aprašymus papildyti: *„Prieš vykdant 3.1, 4.1 ir 4.2 priemones konkretūs tvarkymo plotai patikrinami pagal aktualius Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, Saugomų rūšių informacinės sistemos, miškų ir kitus gamtosauginius duomenis. Kai turimų duomenų nepakanka, jie yra pasenę, prieštaringi arba teritorijoje yra galimų gamtinių vertybių požymių, prieš intervenciją atliekamas faktinės būklės ekologinis įvertinimas vietoje. Patikros rezultatai dokumentuojami.“*

3. Dėl sezoninio darbų planavimo ir saugomų rūšių netrikdymo

Plano priemonių įgyvendinimo lentelėje nustatomi metai, kuriais atliekamas sumedėjusios augalijos šalinimas, tačiau nenurodytas konkretus darbų laikotarpis tais metais. Nesiūlome nustatyti vienos universalios datos visoms priemonėms, nes skirtingų rūšių jautrūs biologinio ciklo laikotarpiai skiriasi.

Siūloma formuluotė. 3.1, 4.1 ir 4.2 priemonių aprašymus papildyti: *„Sumedėjusios ir žolinės augalijos šalinimo darbai vykdomi laikotarpiu, kuriuo nesukeliamas reikšmingas trikdymas teritorijoje perinčioms, besimaitinančioms, besiilsinčioms ir migruojančioms saugomoms rūšims. Konkretus darbų laikas prieš jų vykdymą suderinamas su Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcija, atsižvelgiant į faktinius ir aktualius saugomų rūšių duomenis.“*

4. Dėl aktualios pagrindžiamosios informacijos ir tvarkymo plotų viešumo

Projekto lydraštyje nurodyta, kad pagrindžiamoji informacija skelbiama Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos interneto svetainėje ir kartu nurodyta, kad patikslinta pagrindžiamoji informacija buvo pateikta darbo tvarka individualiu VSTT darbuotojos el. pašto adresu, o ne paskelbta viešai kartu su projekto derinimo medžiaga.

VšĮ „Girių inspekcija“ viešai prieinamoje VSTT ir BĮIS „Gamtotvarka“ informacijoje nerado Novaraisčio gamtotvarkos plano pagrindžiamosios informacijos su brėžiniais ir priedais. Ši medžiaga yra reikšminga vertinant konkrečias plane numatomų intervencijų vietas ir jų santykį su saugomomis gamtinėmis vertybėmis.

Prašome viešai paskelbti naujausią Novaraisčio gamtotvarkos plano pagrindžiamosios informacijos versiją su visais brėžiniais ir priedais ir po jos paskelbimo nustatyti papildomą terminą visuomenei susipažinti su šia medžiaga bei pateikti pastabas. Tai ypač svarbu vertinant, ar numatomi sumedėjusios augalijos šalinimo plotai nepersidengia su Europos Bendrijos svarbos miškų buveinėmis, saugomų rūšių buveinėmis ar kitomis gamtinėmis vertybėmis.

VšĮ „Girių inspekcija“ pripažįsta Novaraisčio svarbą upinės žuvėdros veisimuisi ir migruojančių pilkųjų gervių sankaupoms, tačiau kartu pabrėžia, jog būtina užtikrinti visų šioje teritorijoje saugomų gamtinių vertybių apsaugą. Mūsų siūlymų esmė – kad atvirų šlapynių tvarkymo ir atkūrimo priemonės būtų taikomos tik ten ir tokia apimtimi, kiek jų būtinybė konkretiems apsaugos tikslams yra pagrįsta, kartu nepažeidžiant Europos Bendrijos svarbos miškų buveinių, saugomų rūšių buveinių ir kitų didelės gamtinės vertės miško ekosistemų.

Prašymai dėl pastabų įvertinimo

Prašome į pateiktas pastabas atsižvelgti tikslinant projektą ir derinimo pažymoje nurodyti, kaip kiekvienas pasiūlymas įvertintas.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 7 punktą Teisės aktų informacinėje sistemoje skelbiami su teisės aktų projektais susiję dokumentai,

kuriais teikiamos išvados dėl teisės aktų projektų, taip pat dokumentai, kuriuose įvertinamos gautos pastabos ir pasiūlymai. Todėl prašome užtikrinti, kad šios VšĮ „Girių inspekcija“ pastabos būtų paskelbtos TAIS prie projekto Nr. 26-11615 ir įtrauktos į oficialią šio projekto derinimo medžiagą.

Pažymime, kad šios pastabos teikiamos įgyvendinant visuomenės teisę dalyvauti priimant sprendimus aplinkosaugos klausimais. Orhuso konvencijos 8 straipsnyje numatyta, kad rengiant vykdomojo pobūdžio teisės aktus ir bendrojo pobūdžio privalomuosius norminius aktus, galinčius turėti reikšmingą poveikį aplinkai, turi būti skatinamas veiksmingas visuomenės dalyvavimas.

Pagarbiai
VšĮ „Girių inspekcija“
Vadovas **Mindaugas Docaitis**